

26.12.1986

IRCICA'DA 3 OCAK'DA ANMA TOPLANTISI

IRCICA'da 3 Ocak 1987 Cumartesi günü saat 10.30'da Türk Kitap San'atlarının büyük ustası Necmettin Okyay anılacak.

İslam Konferansı Teşkilatına bağlı, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi'nde (IRCICA) düzenlenecek olan anma toplantısında, Necmettin Okyay'ın hayatı ve eserleri anlatılacak, eserleriyle ilgili bir slayt gösterisi sunulacak.

İmzasız yazıların hangi hattata aid olduğunu hatta yazıldığı tarihi kesin olarak tayin edebilen Necmettin Okyay 5 Ocak 1976'da 93 yaşında iken vefat etmişti. Türk Kitap San'atının bütün dallarında kağıt (aharcılık), mürekkep, hat, tezhip, ebru, cild vb. bilgi sahibi olan, bunları uygulayabilen ve "Hezar-fen (bin marifet sahibi)" olarak anılan Necmettin Okyay Güzel Sanatlar Akademisi'nde hocalık yapmış, pek çok talebe yetiştirmiş, ömrünün sonuna dek talebelerine faydalı olmaya çalışmıştı.

MEHMED NECMEDDİN OKYAY'IN BİYOGRAFİSİ

"Türk Kitap San'atları'nın bu büyük ustası 29 Ocak 1883 te Üsküdar'da doğdu. Mahalle Mektebi'nde Kur'an-ı Kerim hıfzına başladı, Hasan Tal'at Bey ve Bakkal Arif Efendi'den ilk hat derslerini aldı. Ebrû kağıdı yapmaya da merak sardığından, Özbek Şeyhi Edhem Efendi (1829-1904)'ye devâmla "Ebrûculuk" ve bunun yanı sıra, "âharcılık" öğrendi. Sâmi Efendi'den de "Ta'lıyk" ve "Celî"sini meşkedip icâzet aldı. Mürekkepçiliği Vehbi Efendi'den, kemankeşliği (Okçuluğu) de Seyfeddin Bey'den öğrenen genç Necmeddin, câmi derslerine devâmla "ilmiyye icâzetnâmesi" de aldı; 1907 de Üsküdar Yeni Câmii'ne imam ve hatib olarak tâyin edildi. Bu hizmetini, daimî özrü yüzünden 1947'de ayrılmak mecburiyetinde kalıncaya kadar aksatmadan kırk yıl sürdürdü.

1914'de açılan Medresetü'l-Hattâtıyn'e de devamla Tuğrakeş İsmail Bey'den Celî Sülüs ve Tuğra öğrendi, 1916 da aynı mektebin "Ebrû ve Ahâr" muallimliğine tâyin olundu. Sonradan "Necmeddin Ebrûsu" adıyla anılan "çiçekli ebrû" ve "yazılı ebrû" yu bulan Necmeddin Efendi, Tuğrakeş Hakkı Bey'in teşvikıyla, gülcülüğe de başlamış, 400 çeşid kadar gül yetiştirip, bunlarla katıldığı sergilerden madalya kazanmıştır.

Eline geçen "şemse" cild kalıpları, üstâd'ın eski tarz mücellidliğe ilgisini arttırdı, kendi gayretiyle ve Mücellid Baha Efendi (1866-1939)'nin yardımıyla eski Türk cildinin en güzel örneklerini yapmaya başladı ve Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki kıymetli cildlerin tamiriyle uğraştı. "Medresetü'l-Hattâtıyn"ın 1925 de lağvıyla, yeni açılan "Hattat Mektebi"nde, onun da 1928 yılında kapanışıyla açılan "Şark Tezyînî San'atlar Mektebi"nde, nihâyet 1936'dan itibaren Devlet Güzel San'atlar Akademisi'nde hocalığını sürdüren Necmeddin Efendi, yaş haddinden 1948'de emekliye ayrıldı, fakat evinde öğretim faaliyetine devam etti. Hocası Sâmi Efendi'nin arzusuyla daha ziyâde Ta'lıyk ve Celî'sini yazmakta behre sâhibi olan Necmeddin Efendi'nin hususî koleksiyon ve müzelerin yanı sıra 140 parça yazısı da Devlet Güzel San'atlar Akademisi'ndedir. Yaptığı "şemse cildler" ve "Ebrû kağıdları" ile bu san'atların canlanmasına vesile olduğu muhakkaktır.

Okçulukta da usta olan Necmeddin Efendi "Okyay" soyadını alarak, bu spora bağlılığını gösterdi. Necmeddin Efendi'nin en önde gelen hünere, imzâsız yazıların hangi hattata âid olduğunu, hattâ yazıldığı tarihi kesin bir isâbetle tâyin edebilmesiydi.

Talebelerine her zaman faydalı olmaya çalışan Necmeddin Efendi 93 yaşında iken, kısa bir hastalıktan sonra 5 Ocak 1976 da vefat edip, ertesi günü Karacaahmed Kabristanı'na defnedildi.

INDIA LIBRARY
ISTANBUL

Reg. No. **I0252**

Class. No:

C022